LUOTTAMUKSELLINEN

Kotona asumista tukevien tukipalveluiden ja kotihoidon myöntämisperusteet ja asiakasmaksut

2026

Päijät-Hämeen hyvinvointialue

Päijät-Hämeen hyvinvointialue

SISÄLLYS

1 YLEISET PERIAATTEET 3

1.1 Palvelujen hakeminen, myöntäminen ja päättäminen 3

1.2 Palvelujen järjestäminen 3

1.3 Asiakasmaksujen peruste 4

1.4 Asiakasmaksujen alentaminen ja perimättä jättäminen 4

1.5 Taloudellisen tilanteen muutos 6

1.6 Maksukatto 6

2 TUKIPALVELUT 6

2.1 Turvapalvelu 6

2.2 Kotiin kuljetettu ateriapalvelu 7

2.3 Peseytymispalvelu kodin ulkopuolella 7

2.4 Ikääntyneiden siivouspalvelu 7

2.5 Ikääntyneiden vaatehuoltopalvelu 8

2.6 Ikääntyneiden asiointipalvelu 8

2.7 Ikääntyneiden raivaussiivous 8

2.8 Rintamaveteraanien ja sotainvalidien tukipalvelut 8

2.9 Ikääntyneiden kuntouttava päivätoiminta 9

3 IKÄÄNTYNEIDEN SOSIAALINEN KUNTOUTUS 9

4 KOTIHOITO 9

4.1 Kotisairaanhoito 12

LIITE 1 KESKEISET RAI-MITTARIT JA NIIDEN ARVOT 14

Päijät-Hämeen hyvinvointialue

1 YLEISET PERIAATTEET

1.1 Palvelujen hakeminen, myöntäminen ja päättäminen

Hyvinvointialueen järjestämisvastuulla olevia kotona asumista tukevia tukipalveluita ja kotihoitoa haetaan ikääntyneiden asiakasohjauksen kautta. Palveluita myönnetään aina yksilöllisen palvelutarpeen arvioinnin perusteella ja Päijät-Hämeen hyvinvointialueen aluehallituksen hyväksymien palveluiden myöntämisperusteiden mukaisesti. Palvelutarpeen arviointia voi pyytää asiakas tai asiakkaan suostumuksella hänen läheinen, viranomainen tai joku muu asiakkaan tilanteen tunteva henkilö. Palvelutarpeen arviointi on asiakkaalle maksuton.

Asiakkaan palvelutarve arvioidaan sosiaalihuoltolain (1301/2014) 36–37 §:n ja vanhuspalvelulain (980/2012) 15 §:n mukaisesti laaja-alaisesti. Palvelutarpeen arvioinnissa huomioidaan mm.

- Asiakkaan fyysisen, psyykkisen- ja sosiaalisen toimintakyvyn arvioiminen RAI-toimintakykymittaria apuna käyttäen
- Asiakkaan voimavarat
- Asiakkaan sosiaalinen verkosto ja läheisten muodostama tuki
- Asiakkaan asuinympäristön ja kodin turvallisuuden arvioiminen
- Sosiaaliset etuudet ja taloudellinen tilanne

Palvelut järjestetään kevyimmällä mahdollisella tavalla huomioiden asiakkaan palveluntarve ja voimavarat. Palveluita järjestettäessä hyödynnetään teknologisia ratkaisuja. Asiakkaalle myönnettyjä palveluja voidaan myöntää tilapäisenä, määräaikaisena tai toistaiseksi voimassa olevana. Palveluita voidaan lisätä, vähentää tai palvelut voidaan lopettaa kokonaan asiakkaan toimintakyvyn ja/ tai palvelutarpeen muuttuessa. Asiakkaalle myönnetyt palvelut voidaan keskeyttää tai lopettaa myös harkinnan mukaan seuraavista poikkeuksellista syistä:

- Asiakas ei sitoudu yhteistyöhön, vaikka ymmärtää sen merkityksen hoitonsa ja hyvinvointinsa kannalta (esim. asiakas ei ole toistuvasti tavoitettavissa tai on toistuvasti päihtynyt)
- Asiakas tai läheisverkosto kieltäytyy käyttämästä asiakkaan hoitoon liittyviä välttämättömiä apuvälineitä (esim. hoivasänkyä tai nostolaitetta)
- Asiakkaan kotona tai ympäristössä olevat työskentelyolosuhteet vaarantavat työntekijöiden turvallisuuden tai fyysisen koskemattomuuden, eikä työskentelyolosuhteita saada korjattua turvallisiksi eikä työsuojelulliset vaatimukset täyty
- Ennen palveluiden lopettamista asiakasta ja tarvittaessa hänen läheistään tai laillista edustajaa kuullaan ja mahdollisuudet korvaaviin palveluihin käydään läpi asiakkaan kanssa

Kaikista asiakkaan hakemista sosiaalihuollon palveluista tehdään kirjallinen viranhaltijapäätös, josta voi tarvittaessa tehdä oikaisuvaatimuksen.

1.2 Palvelujen järjestäminen

Palveluja järjestetään Päijät-Hämeen hyvinvointialueen omana tuotantona, ostopalveluna ja palvelusetelillä.

Päijät-Hämeen hyvinvointialue

1.3 Asiakasmaksujen peruste

Asiakasmaksujen perusteena ovat laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista (734/1992) sekä asetus sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista (912/1992). Asiakasmaksuja, korvauksia ja vuokria määrättäessä noudatetaan lainsäädäntöä ja aluehallituksen hyväksymiä asiakasmaksuja. Palvelukohtaiset asiakasmaksut on kerrottu kunkin palvelun myöntämisperusteiden yhteydessä. Asiakasmaksu ei voi ylittää palvelun tuotantokustannusta.

Asiakkaan maksukyvyn mukaisissa palveluissa tulotiedot pyydetään ensisijaisesti asiakkaalta, hänen asioidenhoitajaltaan tai edunvalvojalta/edunvalvontavaltuutetulta. Jos asiakkaan tai hänen puolisonsa tulot vaihtelevat, kuukausitulona otetaan huomioon viimeksi kuluneiden 12 kuukauden keskimääräinen kuukausitulo. Mikäli viimeksi kuluneiden 12 kuukauden keskimääräisiä tuloja ei pystytä selvittämään otetaan veronalaisena tulona huomioon viimeksi toimitetussa verotuksessa vahvistetut vastaavat veronalaiset tulot korotettuna, sillä prosenttimäärällä, jonka verohallitus vuosittain antamassaan päätöksessä määrää ennakkoperinnän laskentaperusteeksi.

Tulona ei oteta huomioon tuloverolain (1535/1992) 92 §:ssä tarkoitettuja verovapaita sosiaalietuuksia lukuun ottamatta eläkettä saavan hoitotukea. Eläkettä saavan hoitotuen osana maksettavaa veteraanilisää ei oteta tulona huomioon. Tulona ei oteta huomioon myöskään lapsen elatuksesta annetun lain 4 §:ssä tarkoitettua lapsen elatusapua. Poikkeuksena pitkäaikaisesta ympärivuorokautisesta palveluasumisesta, pitkäaikaisesta perhehoidosta ja pitkäaikaisesta laitoshoidosta perittävän maksun perusteena huomioidaan kuitenkin vammaistuki, opintoraha ja aikuiskoulutustuki sekä lasten kotihoidon tuki. Opintojen johdosta suoritettavat apurahat tai muut vastaavat avustukset huomioidaan siltä osin, kun ne ovat veronalaista tuloa.

Asiakasmaksua ei peritä:

- Suomessa asuvilta vuosien 1939–1945 sotiin osallistuneilta rintamasotilastunnuksen, rintamapalvelustunnuksen tai rintamatunnuksen omaavilta rintamaveteraaneilta
- Sotainvalideilta, joiden haittaprosentti on vähintään 10 %
- Sota- tai sotilasinvalideilta, joiden haitta-aste on 20 % tai enemmän ja vahingoittuminen tai sairastuminen on tapahtunut asepalveluksessa tai YK-tehtävissä ennen vuotta 1991.
- Vanhan vammaispalvelulain (380/1987) 8 §:n ja vammaispalveluasetuksen (759/1987) 10–11 §:n mukaiseen palveluasuminen kotiin päätökseen tai uuden vammaispalvelulain (657/2023) 18 §:n mukaiseen asumisen tuen päätökseen sisältyvät palvelut, jotka erillisinä palveluina järjestettyinä saattaisivat olla maksullisia (esim. asumisen tukeen sisältyvä kotihoito, turvapalvelu tai kotisairaanhoito)

1.4 Asiakasmaksujen alentaminen ja perimättä jättäminen

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetuin lain (734/1992) 11 §:n mukaan sosiaalihuollon palveluista määrätty maksu ja terveydenhuollon palveluista henkilön maksukyvyn mukaan määrätty maksu on jätettävä perimättä tai sitä on alennettava siltä osin, kun maksun periminen vaarantaa henkilön tai perheen toimeentulon edellytyksiä tai henkilön lakisääteisen elatusvelvollisuuden toteuttamista. Asiakasmaksulain velvoittavuus koskee kaikkia sosiaalipalvelujen tulosidonnaisia ja tasasuuruisia maksuja. Sen lisäksi, mitä sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain 11 §:ssä

Päijät-Hämeen hyvinvointialue

säädetään maksun perimättä jättämisestä tai määrätyn maksun alentamisesta, on vammaispalvelulain 2 §:n 2 momentissa tarkoitetun lain perusteella järjestetyistä sosiaali- ja terveydenhuollon palveluista määrättävä maksu jätettävä määräämättä tai perimättä tai sitä on alennettava, jos maksu estää vammaisen henkilön palveluiden yksilöllisen järjestämisen tai vaikeuttaa sitä olennaisesti tai jos siihen on syytä huollolliset näkökohdat huomioon ottaen (Vammaispalvelulaki 675/2023 2 § 4. momentti).

Asiakasmaksun alentaminen tai perimättä jättäminen ovat ensisijaisia toimenpiteitä toimeentulotukeen nähden. Päätös asiakasmaksun alentamisesta tai perimättä jättämisestä tehdään aina yksilöllisen tarve- ja tilannearvion perusteella ja se perustuu toimeentulotuen mukaiseen tulo- ja menolaskelmaan, jossa huomioidaan asiakkaan ja hänen puolisonsa kaikki tulot, menot ja varallisuus. Maksunalennusta haetaan kirjallisesti. Kelan hoitotuki ja asumistuki suositellaan haettavaksi ennen maksualennushakemuksen käsittelyä. Asiakkaan tai hänen laillisen edustajansa on annettava viranomaisille kaikki ne tiedot, joita viranomainen tarvitsee maksunalennuksen tarpeen arvioimiseksi. Asiakasmaksun alentaminen on määräaikainen päätös, joka myönnetään korkeintaan vuoden ajaksi.

Hakemuksen liitteet:

- Viimeisin verotuksen esitäytetty veroilmoitus sekä verotuspäätös tuloverosta (kaikki sivut)
- Tiliotteet kaikista talletus- ja pankkitileistä (3 kk)
- Tositteet asumiskustannuksista (esim. vuokra/vastike, sähkö, vesi, kotivakuutus)
- Asumistukipäätös erittelyosineen
- Hoitotukipäätös
- Toimeentulotukipäätös
- Mahdollinen velkajärjestelyn maksuohjelma.

Hakemuksessa otetaan huomioon hakijan ja hänen puolisonsa kaikki toimeentulolain (1412/1997) 11 §:n mukaiset tulot ja varallisuus. Kodin arvoa ja alle 5000 €:n säästöjä ei huomioida varallisuutena.

Hakijan menoina huomioidaan automaattisesti toimeentulotuen (7 §) perusosaa vastaava summa, joka sisältää laskelmassa ravintomenot, vaatemenot, vähäiset terveydenhuoltomenot sekä henkilökohtaisesta ja kodin puhtaudesta, paikallisliikenteen käytöstä, sanomalehden tilauksesta, puhelimen käytöstä sekä harrastus- ja virkistystoiminnasta aiheutuvat menot sekä vastaavat henkilön ja perheen jokapäiväiseen toimeentuloon kuuluvat menot. Mikäli asiakas on sijoitettu asumisyksikköön, huomioidaan maksualennuspäätöstä tehdessä asiakkaalle myönnettyjen palveluiden kustannukset. Näistä menoista ei tarvitse toimittaa tositteita. Tositteet muista menoista on liitettävä hakemukseen.

Kirjallisen elatussopimuksen tehneille pariskunnille hyväksytään asumiskulut ja elämiskustannuksia 500 € / kk.

Edesmenneelle asiakkaalle ei myönnetä maksualennusta.

Takuueläkkeen saajat voivat saada vapautuksen tasasuuruisista asiakasmaksuista toimittamalla todistuksen takuueläkkeestä hyvinvointialueelle.

Päijät-Hämeen hyvinvointialue

1.5 Taloudellisen tilanteen muutos

Mikäli palvelun käyttäjän tai perheen taloudellinen tilanne muuttuu, tehdään uusi maksupäätös. Tämä koskee kaikkia sosiaali- ja terveydenhuollon asiakkaiden maksukyvyn mukaisia asiakasmaksuja. Asiakas on velvollinen ilmoittamaan tuloissa tapahtuvan muutoksen ikääntyneiden asiakasohjauksen asiakasmaksutiimille.

Sosiaalihuollon viranomaisella on oikeus tarkistaa tiedot Kelasta, eläkelaitoksista sekä tarvittaessa rahalaitoksista. Tietoja voidaan saada myös teknisen käyttöyhteyden avulla Kelasta asiakkaan suostumuksesta riippumatta. Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista (734/1992 14 a §).

1.6 Maksukatto

Asiakasmaksujen enimmäismäärä (maksukatto) asiakkaalle on 815 € kalenterivuodessa. Maksukaton ylittymisen jälkeen maksukattoon sisältyvät palvelut ovat asiakkaalle maksuttomia asianomaisen kalenterivuoden loppuun. Asiakkaan on seurattava maksukattonsa ylittymistä itse.

Kotiin vietävissä palveluissa maksukattoa kerryttävät tilapäisen kotisairaanhoidon ja tilapäisen kotisairaalahoidon maksut. Maksukattoon ei lasketa tulosidonnaisia maksuja eikä maksuja, jotka on korvattu asiakkaalle esimerkiksi tapaturmavakuutuksen perusteella.

2 TUKIPALVELUT

Tukipalvelut ovat kotona asumisen tueksi tarkoitettuja palveluja. Tukipalveluja on mahdollista saada joko yksittäisinä palveluina tai täydentämään kotihoidon palveluiden kokonaisuutta. Tukipalveluja järjestetään henkilölle, joka tarvitsee niitä sillä perusteella, että hänen toimintakykynsä on alentunut korkean iän, sairauden, vamman tai muun vastaavan syyn vuoksi.

2.1 Turvapalvelu

Turvapalvelu voidaan myöntää yli 18-vuotiaalle, jonka toimintakyky mahdollistaa turvalaitteiden käytön ja

- asiakkaalla on terveyteen tai toimintakykyyn vaikuttava oire/sairaus, joka vaikeuttaa päivittäistä elämää ja aiheuttaa vaaratilanteita ja läheisten tuki ei ole riittävää tai
- asiakkaalla on toistuvaa kaatuilua sisätiloissa tai
- asiakkaalla on sairaalasta kotiutumisen jälkeinen kuntoutumisvaihe kesken tai
- asiakkaalla on muistiongelmien vuoksi tarve turvata ulkona liikkumista.

Asiakasmaksut:

Vaihtoehto 1: turvapalvelu 40 € / kk, ei sisällä auttamiskäyntejä. Auttamiskäynti 16,40 € / kerta.
Vaihtoehto 2: turvapalvelu 57 € / kk, sisältää auttamiskäynnit ja tarvittavat lisälaitteet.

Päijät-Hämeen hyvinvointialue

Turvapalvelun kuukausimaksu peritään koko kuukaudelta riippumatta siitä, missä vaiheessa kuukautta turvapuhelin on asennettu tai palautettu. Sairaalajakso ei keskeytä kuukausimaksua.

Uuden turvarannekkeen hinta kadonneen tilalle on 65 €. Turvapuhelinlaitteen tai paikantavan turvarannekkeen rikkoontumisen tai häviämisen kustannus on 260 €.

2.2 Kotiin kuljetettu ateriapalvelu

Kotiin kuljetettua ateriapalvelua voidaan myöntää yli 18-vuotiaalle asiakkaalle, joka ei alentuneen toimintakyvyn vuoksi kykene huolehtimaan itsenäisesti tai läheisverkoston turvin päivittäisten aterioiden valmistamisesta tai hankkimisesta muulla tavoin, eikä hänellä ole mahdollisuutta ruokailla kodin ulkopuolisissa ruokailupaikoissa. Palvelua voidaan myöntää myös niissä tilanteissa, joissa asiakkaalla on todettu aliravitsemus tai on arvioitu (MNA-arviointi) riski aliravitsemukselle tai muutoin merkittävästi virheelliselle ravitsemukselle. Ateriapalvelua myönnetään enintään yksi ateria vuorokautta kohden.

Palvelusetelin arvo 3,00 € / ateria palvelusetelillä tuotetussa palvelussa.
Asiakasmaksu 9,00 € / ateria (vain Sysmä).

2.3 Peseytymispalvelu kodin ulkopuolella

Peseytymispalvelua voidaan myöntää toimintakyvyltään heikentyneelle yli 18-vuotiaalle asiakkaalle, jonka kodin pesutilat ovat puutteelliset tai vaaralliset ja kotona peseytyminen ei onnistu avustajankaan turvin. Palvelua voidaan myöntää myös niissä tilanteissa, joissa peseytymisessä avustaminen asiakkaan kotona vie kohtuuttomasti kotihoidon aikaa (esim. puulämmitteinen pesutila) tai asiakkaan pesutilojen käyttö on kielletty. Peseytymispalvelu on tarkoitettu tilapäiseksi ratkaisuksi kodin muutostöiden tai esteettömän asumisen järjestämisen ajaksi ja sitä myönnetään enintään kerran viikossa.

Peseytymispalvelu ei sisällä kuljetusta, vaan asiakas järjestää kuljetuksen palveluun itse.

Asiakasmaksu 17,50 € / kerta. Peruuttamattomista käynneistä peritään asiakasmaksu.
Palvelusetelin arvo 15 € / kerta palvelusetelillä tuotetussa palvelussa.

2.4 Ikääntyneiden siivouspalvelu

Siivouspalvelua voidaan myöntää yli 65-vuotiaalle asiakkaalle, joka ei alentuneen toimintakyvyn vuoksi kykene huolehtimaan itsenäisesti tai läheisverkoston turvin kodin ylläpitosiivouksesta tai järjestämään sitä muulla tavoin. Siivouspalvelua myönnetään pääsääntöisesti 2 tuntia kuukaudessa.

Palvelu kohdennetaan pienituloisille asiakkaille, joiden ei ole mahdollista hankkia palvelua itse. Palvelu järjestetään palvelusetelillä. Alla olevien bruttotulojen ylittyessä asiakas ostaa palvelun itse.

	Palvelusetelin arvo 25 € / tunti
Yhden hengen talous (bruttotulot)	1005 € / kk
Kahden hengen talous (bruttotulot)	2010 € / kk

Päijät-Hämeen hyvinvointialue

2.5 Ikääntyneiden vaatehuoltopalvelu

Vaatehuoltopalvelua voidaan myöntää yli 65-vuotiaalle asiakkaalle, joka ei alentuneen toimintakyvyn vuoksi kykene huolehtimaan itsenäisesti tai läheisverkoston turvin vaatehuollosta tai järjestämään sitä muulla tavoin. Säännöllisen kotihoidon asiakkaalla vaatehuoltopalvelu sisältyy kotihoidon palveluun. Vaatehuoltopalvelua myönnetään pääsääntöisesti 2 tuntia kuukaudessa.

Palvelu kohdennetaan pienituloisille asiakkaille, joiden ei ole mahdollista hankkia palvelua itse. Palvelu järjestetään palvelusetelillä. Alla olevien bruttotulojen ylittyessä asiakas ostaa palvelun itse.

	Palvelusetelin arvo 25 € / tunti
Yhden hengen talous (bruttotulot)	1005 € / kk
Kahden hengen talous (bruttotulot)	2010 € / kk

2.6 Ikääntyneiden asiointipalvelu

Asiointipalvelua voidaan myöntää yli 65-vuotiaalle asiakkaalle, joka ei alentuneen toimintakyvyn vuoksi kykene asioimaan itsenäisesti, läheisverkoston tai muun palvelun turvin kodin ulkopuolella eikä välttämättömiä asiointeja pystytä järjestämään muulla tavoin. Asiointipalvelulla ei voi korvata kauppojen kotiinkuljetuspalvelua, mikäli kauppapalvelua on käytettävissä asiakkaan asuinalueella. Asiointipalvelua myönnetään pääsääntöisesti 2 tuntia kuukaudessa.

Palvelu kohdennetaan pienituloisille asiakkaille, joiden ei ole itse mahdollista hankkia palvelua itse. Palvelu järjestetään palvelusetelillä. Alla olevien bruttotulojen ylittyessä asiakas ostaa palvelun itse.

	Palvelusetelin arvo 25 € / tunti
Yhden hengen talous (bruttotulot)	1005 € / kk
Kahden hengen talous (bruttotulot)	2010 € / kk

2.7 Ikääntyneiden raivaussiivous

Voidaan myöntää yli 65-vuotiaille asiakkaalle, jonka asunto on palokuorman tai muun siivottomuuden takia asuinkelvottomassa kunnossa eikä asukkaalla ole itsellään mahdollisuuksia hoitaa/tai järjestää siivousta.

2.8 Rintamaveteraanien ja sotainvalidien tukipalvelut

Rintamaveteraaneille ja sotilasvammalain mukaisesti vähintään 10 % sotainvalideille voidaan myöntää muun muassa:

- Ateriapalvelua lounasseteleinä ja/tai kotiin kuljetettuina aterioina
- Turvapalvelua

Päijät-Hämeen hyvinvointialue

- Päivätoimintaa
- Siivouspalvelua
- Asiointipalvelua
- Pihatyöpalvelua

2.9 Ikääntyneiden kuntouttava päivätoiminta

Päivätoimintaa voidaan myöntää yli 65-vuotiaalle asiakkaalle, jolla on tarve määräaikaiselle jaksomuotoiselle ryhmässä toteutettavalle psykofyysiselle kuntoutukselle toimintakyvyn kohentamiseen. Asiakkaan ei ole toimintakykynsä johdosta mahdollisuutta osallistua järjestöjen tai yhdistysten järjestämään päivätoimintaan tai se ei ole riittävää. Kuntouttavaa päivätoimintaa myönnetään pääsääntöisesti kerran viikossa kolmen kuukauden ajaksi.

Palvelusetelin arvo 60 € / kerta palvelusetelillä tuotetussa palvelussa.
Asiakasmaksu 20 € / kerta (vain Sysmä).

3 IKÄÄNTYNEIDEN SOSIAALINEN KUNTOUTUS

Sosiaalista kuntoutus voidaan myöntää yli 65-vuotiaille asiakkaille, jotka tarvitsevat tukea arjen sujumiseen, syrjäytymisen ennaltaehkäisemiseen tai osallisuuden edistämiseen, eikä asiakkaalla ole lähiverkostoa tai esim. kotihoitoa tukena arjessa selviytymisessä. Sosiaalista kuntoutus myönnetään aina määräajaksi ja sille asetetaan yhdessä asiakkaan kanssa yksilökohtaiset tavoitteet.

Palvelu on asiakkaalle maksuton.

4 KOTIHOITO

Kotihoidon palveluita voidaan myöntää yli 18-vuotiaalle asiakkaalle, jonka toimintakyky on alentunut korkean iän, sairauden, vamman tai muun vastaavan syyn vuoksi ja asiakas ei selviydy kotona ilman hoitoa ja huolenpitoa arkielämän perustoiminnoista itsenäisesti, läheisverkoston tai muun palvelun avulla. Päivittäisillä perustoiminnoilla tarkoitetaan toimintoja, jotka ovat välttämättömiä kotona selviytymisessä, kuten esim. henkilökohtaisen hygienian hoito, pukeutuminen ja ravitsemus. Palvelun myöntämisen lähtökohtana on, että asiakkaan hoito ja huolenpito vaatii sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön ammattiosaamista. Kotihoitoa voi saada asiakkaan tarpeen mukaan ympäri vuorokauden ja siihen voi myös sisältyä asiakkaan mahdollisesti tarvitsema kotisairaanhoito.

Ohjeellisina RAI -arvoina voidaan pitää seuraavia (RAI-mittarit ja niiden arvot kuvattu tarkemmin liitteessä 1):

- ADL-H ≥ 1 (ohjauksen tarvetta ja/tai rajoitettu avuntarve päivittäisissä toiminnoissa)
- IADLCH ≥ 3 (tarvitsee vähintään valmisteluapua ja enintään runsaasti apua neljässä kotiaskare toiminnossa)
- CPS ≥ 1 (kognition (mm. muisti, aistit) rajatilainen heikkeneminen)
- MAPLe5 ≥ 3 (palveluntarve) Mikäli asiakkaan MAPLe5 on < 3 järjestetään kotihoito pääsääntöisesti tilapäisenä kotihoitona

Päijät-Hämeen hyvinvointialue

Kotihoitoa voidaan järjestää tilapäisenä tai säännöllisenä palveluna. Säännöllinen kotihoito voi olla määräaikaista tai toistaiseksi voimassa palvelua. Palvelu on säännöllistä kotihoitoa, mikäli asiakas saa palvelua vähintään kerran viikossa ja palvelun arvioidaan kestävän vähintään kaksi kuukautta tai palvelu tosiasiallisesti kestää vähintään kaksi kuukautta.

Kotihoidon käyntejä voidaan korvata osittain tai kokonaan teknologisten laitteiden avulla esim. kuva-puhelinpalvelu ja/tai lääkeautomaatti. Asiakkaan toimintakyvyn muuttuessa tilapäisesti, voi kotihoito lisätä tai vähentää kotihoidon käyntejä kahden viikon ajan ilman, että se vaikuttaa asiakasmaksuun.

Asiakasmaksut:

Tilapäinen kotihoito: 17,50 € / kerta, peritään korkeintaan kolmelta käynniltä / vrk.

Kotihoidon lääkäri: Kotikäynti 27,60 € / käynti

Säännöllinen kotihoito: Säännöllisen kotihoidon asiakasmaksu (kuukausimaksu) määräytyy perheen yhteenlaskettujen bruttotulojen, perhekoon ja myönnettyjen palvelutuntien mukaisesti. Asiakasmaksu on maksuprosentin osoittama määrä tulorajan ylittävistä kuukausituloista.

Tulorajat ovat seuraavat:

Perheen koko, henkilömäärä	1	2	3	4	5	6
Tuloraja, euroa kuukaudessa	699	1290	2025	2503	3030	3481

Maksuprosentit perheen koon mukaan ovat seuraavat:

Palvelutunnit kuukaudessa	**Maksuprosentti perheen koon mukaan**					
	1	2	3	4	5	6
4 tuntia tai vähemmän	8	7	6	6	6	6
5	10	8,75	7,5	7,5	7,5	7,5
6	12	10,5	9	9	9	9
7	14	12,25	10,5	10,5	10,5	10,5
8	16	14	12	12	12	12
9	17	14,75	12,5	12,5	12,5	12
10	18	15,5	13	13	13	12
11	19	16,25	13,5	13,5	13,5	12
12	20	17	14	14	14	12
13	21	17,75	14,5	14,5	14	12
14	22	18,5	15	15	14	12
15	23	19,25	15,5	15,5	14	12
16	24	20	16	16	14	12
17	24,5	20,5	16,5	16	14	12
18	25	21	17	16	14	12
19	25,5	21,5	17,5	16	14	12

Päijät-Hämeen hyvinvointialue

20	26	22	18	16	14	12
21	26,5	22,5	18,5	16	14	12
22	27	23	19	16	14	12
23	27,5	23,5	19	16	14	12
24	28	24	19	16	14	12
25	28,5	24	19	16	14	12
26	29	24	19	16	14	12
27	29,5	24	19	16	14	12
28	30	24	19	16	14	12
29	30,5	24	19	16	14	12
30	31	24	19	16	14	12
31	31,5	24	19	16	14	12
32	32	24	19	16	14	12
33	32,5	24	19	16	14	12
34	33	24	19	16	14	12
35	33,5	24	19	16	14	12
36	34	24	19	16	14	12
37	34,5	24	19	16	14	12
38 tai enemmän	35	24	19	16	14	12

Tuloina huomioidaan:

- Asiakkaan ja hänen puolisonsa jatkuvat tai vuosittain toistuvasti saadut veronalaiset ansio- ja pääomatulot ja verosta vapaat tulot tulon hankkimisesta aiheutuneilla kustannuksilla vähennettynä
    - Tulonhankkimisesta aiheutuneiden kustannusten vähentäminen Esim. sijoitusasunnon osalta huomioitaisiin asunnosta saatu vuokra tulonhankkimismenoilla (hoitovastike, sijoituslainan korko) vähennettynä. Sijoituslainan tai mahdollisen yhtiölainan lyhennyksiä ei huomioida vähennyksenä
- Laskennallinen metsätulo
- Vaihtoehtoisesti voidaan ottaa huomioon verotuksessa vahvistetut vastaavat veronalaiset tulot Verohallinnon määrittämillä prosenttimäärillä korotettuna
- Elatusapu
- Eläkettä saavan hoitotuki

Tuloista tehtävät vähennykset:

- Asiakkaan suoritettavaksi vahvistettu elatusapu
- Edunvalvojan palkkion perusmaksu sekä valtuutetun palkkio (enintään edunvalvojan palkkion perusmaksun suuruisena)

Ostopalveluna tuotetussa palvelussa asiakkaan asiakasmaksu on samansuuruinen kuin Päijät-Hämeen hyvinvointialueen itse tuottamassa palvelussa.

Kotihoidon kuukausimaksua ei peritä sairaalassa oloajalta, eikä muiden kokonaisten poissaolo vuorokausien ajalta esim. loma omaisten luona.

Päijät-Hämeen hyvinvointialue

4.1 Kotisairaanhoito

Kotisairaanhoito sisältyy kotihoidon palveluun asiakkaan yksilöllisten tarpeiden mukaisesti. Kotisairaanhoitoa voidaan kuitenkin tarvittaessa järjestää myös kotihoidosta erillisenä terveyspalveluna yli 18-vuotialaalle asiakkaille, jotka eivät kykene sairauden tai toimintakyvyn alentumisen vuoksi käyttämään muita avoterveydenhuollon palveluja avustettunakaan eikä asiakkaan palvelutarvetta voida ratkaista muiden palveluiden avulla. Mikäli asiakkaan palvelutarve on harvemmin kuin kerran viikossa, ohjataan asiakas ostamaan kotisairaanhoidon palvelu ensisijaisesti yksityiseltä palveluntuottajalta.

Kotisairaanhoitoa voidaan järjestää tilapäisenä tai säännöllisenä palveluna. Säännöllinen kotisairaanhoito voi olla määräaikaista tai toistaiseksi voimassa palvelua. Palvelu on säännöllistä kotisairaanhoitoa, mikäli asiakas saa palvelua vähintään kerran viikossa ja palvelun arvioidaan kestävän vähintään kaksi kuukautta tai palvelu tosiasiallisesti kestää vähintään kaksi kuukautta.

Tilapäinen kotisairaanhoito: 17,50 € / kerta, joka kerryttää maksukattoa. Maksukaton täyttymisen jälkeen tilapäinen kotisairaanhoito on asiakkaalle maksutonta.

Kotisairaanhoidon lääkäri: Kotikäynti 27,60 € / käynti

Säännöllinen kotisairaanhoito: Säännöllisen kotisairaanhoidon asiakasmaksu (kuukausimaksu) määräytyy perheen yhteenlaskettujen bruttotulojen, perhekoon ja myönnettyjen palvelutuntien mukaisesti. Asiakasmaksu on maksuprosentin osoittama määrä tulorajan ylittävistä kuukausituloista.

Tulorajat ovat seuraavat:

Perheen koko, henkilömäärä	1	2	3	4	5	6
Tuloraja, euroa kuukaudessa	669	1290	2025	2503	3030	3481

Maksuprosentit perheen koon mukaan ovat seuraavat:

Palvelutunnit kuukaudessa	**Maksuprosentti perheen koon mukaan**					
	1	2	3	4	5	6
4 tuntia tai vähemmän	8	7	6	6	6	6
5	10	8,75	7,5	7,5	7,5	7,5
6	12	10,5	9	9	9	9
7	14	12,25	10,5	10,5	10,5	10,5
8	16	14	12	12	12	12
9	17	14,75	12,5	12,5	12,5	12
10	18	15,5	13	13	13	12
11	19	16,25	13,5	13,5	13,5	12
12	20	17	14	14	14	12
13	21	17,75	14,5	14,5	14	12
14	22	18,5	15	15	14	12
15	23	19,25	15,5	15,5	14	12
16	24	20	16	16	14	12
17	24,5	20,5	16,5	16	14	12

Päijät-Hämeen hyvinvointialue

18	25	21	17	16	14	12
19	25,5	21,5	17,5	16	14	12
20	26	22	18	16	14	12
21	26,5	22,5	18,5	16	14	12
22	27	23	19	16	14	12
23	27,5	23,5	19	16	14	12
24	28	24	19	16	14	12
25	28,5	24	19	16	14	12
26	29	24	19	16	14	12
27	29,5	24	19	16	14	12
28	30	24	19	16	14	12
29	30,5	24	19	16	14	12
30	31	24	19	16	14	12
31	31,5	24	19	16	14	12
32	32	24	19	16	14	12
33	32,5	24	19	16	14	12
34	33	24	19	16	14	12
35	33,5	24	19	16	14	12
36	34	24	19	16	14	12
37	34,5	24	19	16	14	12
38 tai enemmän	35	24	19	16	14	12

Tuloina huomioidaan:

- Asiakkaan ja hänen puolisonsa jatkuvat tai vuosittain toistuvasti saadut veronalaiset ansio- ja pääomatulot ja verosta vapaat tulot tulon hankkimisesta aiheutuneilla kustannuksilla vähennettynä
    - Tulonhankkimisesta aiheutuneiden kustannusten vähentäminen Esim. sijoitusasunnon osalta huomioitaisiin asunnosta saatu vuokra tulonhankkimismenoilla (hoitovastike, sijoituslainan korko) vähennettynä. Sijoituslainan tai mahdollisen yhtiölainan lyhennyksiä ei huomioida vähennyksenä
- Laskennallinen metsätulo
- Vaihtoehtoisesti voidaan ottaa huomioon verotuksessa vahvistetut vastaavat veronalaiset tulot Verohallinnon määrittämillä prosenttimäärillä korotettuna
- Elatusapu
- Eläkettä saavan hoitotuki

Tuloista tehtävät vähennykset:

- Asiakkaan suoritettavaksi vahvistettu elatusapu
- Edunvalvojan palkkion perusmaksu sekä valtuutetun palkkio (enintään edunvalvojan palkkion perusmaksun suuruisena)

Kotisairaanhoidon kuukausimaksua ei peritä sairaalassa oloajalta, eikä muiden kokonaisten poissaolo vuorokausien ajalta esim. loma omaisten luona.

Päijät-Hämeen hyvinvointialue

LIITE 1 Keskeiset RAI-mittarit ja niiden arvot

Mittari	Kuvaus
CPS **(0–6)**	Antaa tietoa asiakkaan kognitiivisista kyvyistä eli sen avulla voidaan arvioida muun muassa lähimuistia, ymmärretyksi tulemista, päätöksentekokykyä sekä kykyä syödä itse 0 = Ei kognitiivista häiriötä 1 = Rajatilainen kognitiivinen häiriö 2 = Kognition lievä heikkeneminen 3 = Kognition keskivaikea heikkeneminen 4 = Kognition keskivaikea - vaikea heikkeneminen 5 = Kognition vaikea heikkeneminen 6 = Kognition erittäin vaikea heikkeneminen
ADLH **(0–6)**	Antaa tietoa siitä, kuinka asiakas suoriutuu päivittäisistä toiminnoista, kuten kotona liikkumisesta, ruokailusta, wc:n käytöstä ja henkilökohtaisesta hygieniasta 0 = Itsenäinen 1 = Ohjauksen tarvetta 2 = Tarvitsee rajoitetusti apua 3 = Tarvitsee runsaasti apua 1 4 = Tarvitsee runsaasti apua 2 5 = Autettava 6 = Täysin autettava
IADLCH **(0–6)**	Antaa tietoa siitä, kuinka asiakas suoriutuu arkiaskareiden suorittamiseen liittyvistä toiminnoista, kuten aterioiden valmistamisesta, tavallisista kotitaloustöistä, raha-asioiden hoidosta, säännöllisestä lääkityksestä ja ostoksilla käynnistä. Mitä suurempi mittarin arvo on sitä, enemmän henkilöllä on avun tarvetta välinetoiminnoista suoriutumisessa 0 = Ei tarvitse apua 1 = Tarvitsee vähintään valmisteluapua ja enintään suurimman mahdollisen avun yhdessä IADL toiminnossa 2 = Tarvitsee vähintään valmisteluapua ja enintään runsaasti apua kahdessa tai kolmessa IADL toiminnossa, mutta yhdessä toiminnossa kolmesta voi olla suurin mahdollinen apu 3 = Tarvitsee vähintään valmisteluapua ja enintään runsaasti apua neljässä IADL toiminnossa, mutta yhdessä toiminnossa neljästä voi olla suurin mahdollinen apu 4 = Tarvitsee suurimman mahdollisen avun tai täysin autettava vähintään kahdessa IADL toiminnossa 5 = Tarvitsee suurimman mahdollisen avun tai täysin autettava vähintään kolmessa IADL toiminnossa 6 = Tarvitsee suurimman mahdollisen avun tai täysin autettava kaikissa viidessä IADL-toiminnossa
MAPLe 5 **(1–5)**	Palvelutarveluokka mittari huomioi merkittävän määrän erilaisia tekijöitä, joilla on vaikutusta henkilön hoidon ja palveluiden tarpeeseen. Mittarin tuottamat tiedot auttavat moniammatillista hoitohenkilökuntaa järjestämään henkilölle oikeanlaisia palveluita ja tukea. Mittarin tuottaman tiedon avulla voidaan tunnistaa esim. mitkä tekijät vaikuttavat henkilön selviytymiseen kotona tai millaisia voimavaroja henkilöllä on. Mittarin arvo muodostuu seitsemästätoista yksittäisestä kysymyksestä, kahdesta mittarista, geriatrisen seulonnan tuloksesta ja MAPLe Risk CAPin tuloksesta. Mittarin arvo ei siis suoraan määritä palveluntarvetta, vaan esim. yksittäiseen kysymykseen liittyvä vastaus voi nostaa mittarin tulosta huomattavasti, kuitenkin ammattilainen osaa yhdistää ja tulkita tietoa asiakkaan hoidon suunnittelussa. 1 = Vähäinen 2 = Lievä 3 = Kohtalainen 4 = Suuri 5 = Erittäin suuri

Lisätietoa RAI – järjestelmästä: http://www.thl.fi/fi_FI/web/fi/tutkimus/tyokalut/rai/tietoa_rai_jarjestelmasta